

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu JUDr. Jaroslava Vlašína a soudců JUDr. Milana Kamlacha a JUDr. Marie Součkové v právní věci žalobce: **K. N.**, . zast. JUDr. Vladimírem Kracíkem, advokátem se sídlem České Budějovice, Piaristická 22/8, proti žalovanému: **Krajský úřad České Budějovice**, se sídlem České Budějovice, U Zimního stadionu 1952/2, o přezkoumání rozhodnutí žalovaného ze dne 4. 5. 2007, čj. KUJCK 6444/2007/5, o kasační stížnosti žalovaného proti rozsudku Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 5. 10. 2007, čj. 2 Cad 113/2007 - 23,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **se zamítá.**
- II.** Žalovaný **je povinen** zaplatit žalobci náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti ve výši 4800 Kč do tří dnů od právní moci tohoto rozsudku.

O d ů v o d n ě n í :

Včas podanou kasační stížností napadl žalovaný v záhlaví uvedený rozsudek Krajského soudu v Českých Budějovicích, jímž bylo zrušeno jeho rozhodnutí ze dne 4. 5. 2007, čj. KUJCK 6444/2007/5, pro vady řízení, a věc mu vrácena k dalšímu řízení. Zrušeným správním rozhodnutím zamítl žalovaný odvolání žalobce proti rozhodnutí odboru státní sociální podpory Úřadu práce v Českých Budějovicích ze dne 16. 2. 2007, čj. 1156/7/CBJ-1/1, kterým byla zamítnuta žádost žalobce o dávku státní sociální podpory (přídavek na dítě) nezletilé T. N., a toto rozhodnutí potvrdil. Krajský soud vycházel z následujícího skutkového stavu:

Dne 19. 1. 2007 podal žalobce na Úřadu práce v Českých Budějovicích žádost o přídavek na dítě pro nezletilou T. N. s účinností od 19. 10. 2006. Za rok 2005 podal žalobce přiznání k dani z příjmů fyzických osob a souhlasil se zjištěním svých příjmů. U Finančního úřadu v Českých Budějovicích (dále jen „finanční úřad“) byl zjištěn příjem žalobce za rok 2005 ve výši 164 295 Kč a dále bylo zjištěno snížení daně ve výši 6 601 648 Kč. Matka nezletilé T. doložila potvrzený příjem ze závislé činnosti ve výši 66 287 Kč a dále byl zjištěn její příjem z nemocenských dávek ve výši 3236 Kč. Celkový příjem rodiny za rok 2005 tak činil 6 835 466 Kč. Z toho byl vypočten průměrný měsíční příjem ve výši 569 622,16 Kč, jenž tvořil 58,06 násobek životního minima rodiny platného k 19. 10. 2006 (9810 Kč). Rozhodnutím ze dne 16. 2. 2007, čj. 1156/7/CBJ-1/1, Úřad práce v Českých Budějovicích žádost žalobce zamítl s odůvodněním, že rozhodný příjem rodiny za rok 2005 přesahuje trojnásobek životního minima.

Podané odvolání žalovaný zamítl a napadené rozhodnutí potvrdil. V rámci odvolacího řízení si žalovaný vyžádal potvrzení o příjmech žalobce od Finančního úřadu v Českých Budějovicích. Dne 5. 4. 2007 finanční úřad žalovanému sdělil, že čistý příjem žalobce za rok 2005 po odečtení daně z příjmů činil 164 295 Kč a že v roce 2005 bylo žalobci zaúčtováno snížení daně v celkové částce 6 601 648 Kč. Příjem žalobce tak byl podle žalovaného započítán v souladu s § 5 odst. 2 zákona č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře (dále jen „ZSSP“), neboť o zaúčtované snížení daně finančním úřadem se zvyšuje v rozhodném období příjem osoby.

V řízení o žalobě proti rozhodnutí žalovaného si krajský soud vyžádal informaci od Finančního úřadu v Českých Budějovicích. Tento na žádost krajského soudu sdělil, že dodatečně vyměřená daň z příjmů fyzických osob za roky 1996 až 2000 ve výši 6 601 648 Kč nebyla na osobní daňový účet žalobce uhrazena, a uvedená částka proto nebyla žalobci ani vrácena.

Na základě takto zjištěného skutkového stavu dospěl krajský soud k závěru o důvodnosti podané žaloby. Žalobci sice bylo zaúčtováno snížení daně ve výše uvedené částce, fakticky mu však nebyla (a ani nemohla být) vyplacena. Pro zjištění rozhodného příjmu rodiny je podle soudu nutno vycházet ze skutečného příjmu, nikoliv z částek, které byly pouze zaúčtovány finančním úřadem jako snížení daně z příjmů dle zákona o daních z příjmů. Za tohoto stavu je podle krajského soudu rozhodný faktický příjem rodiny žalobce za rok 2005, tj. 233 818 Kč, který nepřesahuje trojnásobek životního minima rodiny. Průměrný měsíční příjem činí 19 484 Kč, násobek životního minima rodiny ke dni 19. 10. 2006 pak 9810 Kč. Žalobce tudíž splňuje zákonné předpoklady pro přiznání dávky státní sociální podpory – přídavku pro nezletilou T. N. ode dne 19. 10. 2006. Krajský soud proto rozhodnutí žalovaného zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

Rozsudek krajského soudu napadl žalovaný (dále jen „stěžovatel“) kasační stížností z důvodů vymezených v § 103 odst. 1 písm. a) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“). Soud podle jeho názoru nesprávně posoudil otázku aplikace § 5 odst. 2 ZSSP. Stěžovatel postupoval v souladu s tímto ustanovením a nemohl se od něj odchýlit. Podle § 73 ZSSP se v řízeních podle tohoto zákona postupuje podle obecných předpisů o správním řízení, tj. podle zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu. Podle § 2 odst. 1 správního řádu je správní orgán povinen postupovat v souladu se zákony a

ostatními právními předpisy, jakož i mezinárodními smlouvami, které jsou součástí právního řádu. Pro přiznání či nepřiznání dávky je stěžovatel povinen určit rozhodný příjem rodiny v souladu s § 5 ZSSP. Zákon nedává stěžovateli žádnou možnost správního uvážení, a proto se od jednotlivých ustanovení nemůže odchýlit (v daném případě vycházet se skutečného příjmu, bez úpravy podle § 5 odst. 2 ZSSP). V případě, že od finančního úřadu obdrží sdělení o tom, že žadateli o přídavek byla snížena daň z příjmů, je stěžovatel povinen zvýšit o příslušnou částku rozhodný příjem žadatele, a to i v případě, že jde o pouhé „účetní“ snížení a nedojde k faktické výplatě peněz. Správní orgány nemohou přezkoumávat správnost a úplnost podkladů předložených jinými státními orgány tak, jak je tomu u podkladů předložených právníky a fyzickými osobami (§ 65 ZSSP). Při posuzování rozhodného příjmu rodiny tak stěžovatel nemá možnost hodnotit správnost údajů uvedených v potvrzení o příjmech sdělených finančním úřadem a je povinen z nich vycházet, i pokud by se domníval, že zákon je v daném případě příliš tvrdý. Zákon navíc nehovoří o faktickém vrácení peněz, ale pouze o „zaúčtování částky v daném období“.

Nepřezkoumatelnost rozsudku pak stěžovatel spatřuje v tom, že krajský soud zrušil jeho rozhodnutí pro vady řízení. V odůvodnění rozsudku však již neuvedl, jaké konkrétní vady řízení se měl stěžovatel dopustit. Stěžovatel měl podle soudu pouze vycházet ze skutečných příjmů žalobce, a nikoli z částek, které byly zaúčtovány finančním úřadem. To však podle stěžovatele nelze považovat za vadu řízení. Krajský soud dále uvedl, že stěžovatel rozhodl v rozporu s § 5 odst. 2 ZSSP, nijak však neozřejmil, v čem měl tento rozpor spočívat. Stěžovatel proto navrhl, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek Krajského soudu v Českých Budějovicích zrušil a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení.

Žalobce se vyjádřil ke kasační stížnosti přípisem ze dne 16. 11. 2007. Interpretaci § 5 odst. 2 ZSSP provedenou stěžovatelem považuje za nesprávnou. Rozhodnutí správce daně, kterým byla zrušena daňová povinnost žalobce, neměla vliv na jeho příjem v roce 2005, a to ani z pohledu § 5 odst. 2 ZSSP, neboť pro něj neznamenal žádný majetkový přínos. Byla pouze zrušena rozhodnutí o uložení daňové povinnosti, která žalobci ve skutečnosti nikdy nevznikla a kterou z toho důvodu také nezaplatil a nemohl mít z jejího zrušení žádný příjem (žalobce odkázal rovněž na § 3 zákona o dani z příjmů). Interpretací *ratione legis* je podle jeho názoru nutno dospět k závěru, že za příjem zjišťovaný podle § 5 odst. 2 ZSSP má být považován příjem skutečný, neboť pouze skutečná příjmová situace žadatele o dávku státní sociální podpory je důležitá pro posouzení, zda dávka má či nemá být ke zmírnění sociálně nepříznivé situace žadatele poskytnuta. Žalobce proto navrhl kasační stížnost zamítnout.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek v rozsahu uplatněných stížných bodů, přitom vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu (§ 75 s. ř. s.). Po posouzení věci dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Podle § 2 písm. a) ZSSP je přídavek na dítě dávkou státní sociální podpory poskytovanou v závislosti na výši příjmu. Podle § 4 cit. zákona se příjem rozhodný pro přiznání takové dávky stanoví jako měsíční průměr příjmů rodiny připadajících na rozhodné období. Měsíční průměr příjmů rodiny se stanoví jako součet jednotlivých

měsíčních průměrů příjmů oprávněné osoby a osob s ní společně posuzovaných. Podle § 5 odst. 2 ZSSP byla-li poplatníkovi daň z příjmů zvýšena, popřípadě snížena daň z příjmů podle zákona o daních z příjmů, příjem uvedený v odstavci 1 se o toto zvýšení snižuje, popřípadě se o toto snížení zvyšuje v tom kalendářním roce, zjišťuje-li se rozhodný příjem za kalendářní rok, nebo v tom kalendářním čtvrtletí, zjišťuje-li se rozhodný příjem za kalendářní čtvrtletí, v němž došlo k takovému zaúčtování.

Podle § 17 odst. 2 ZSSP má nárok na přídavek na dítě po 31. prosinci 1998 nezaopatřené dítě

- a) ve zvýšené výměře, jestliže rozhodný příjem v rodině nepřevyšuje součin životního minima rodiny a koeficientu 1,10,
- b) v základní výměře, jestliže rozhodný příjem v rodině převyšuje součin částky životního minima rodiny a koeficientu 1,10, avšak není vyšší než součin částky životního minima rodiny a koeficientu 1,80,
- c) ve snížené výměře, jestliže rozhodný příjem v rodině převyšuje součin částky životního minima rodiny a koeficientu 1,80, avšak není vyšší než součin částky životního minima rodiny a koeficientu 3,00.

Z citovaných ustanovení zákona o státní sociální podpoře vyplývá, že přídavek na dítě je tzv. dávkou testovanou (§ 2 písm. a) ZSSP), tj. vyplácenou pouze tehdy, nepřevyšuje-li rozhodný příjem rodiny určitý násobek jejího životního minima. Cílem je zde pomoci s krytím nákladů na výživu a ostatní základní osobní potřeby dítěte (§ 1 odst. 1 ZSSP) pouze těm rodinám, jejichž příjem nedosahuje určité společensky uznané hranice a zmíněnou pomoc státu tudíž reálně potřebují. Existence nároku se tedy odvíjí od ekonomické situace rodiny, a to nepochybně situace skutečné, nikoli pouze účetní.

Pozornost podle Nejvyššího správního soudu vyžaduje termín ust. § 5 odst. 2 ZSSP, a to „*zaúčtování*“ zvýšení nebo snížení daně z příjmů. Takový pojem totiž zákon č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků (dále jen „daňový řád“), nezná. Lze dovodit, že úmyslem zákonodárce při formulaci toho ustanovení bylo zohlednit v průběhu řízení o dávku státní sociální podpory případy, kdy je dodatečně vyčíslena skutečná výše daňové povinnosti (případně vráceného přeplatku) jinak oproti již dříve stanovené daňové povinnosti, neboť taková změna potenciálně ovlivňuje ekonomickou situaci poplatníka, resp. jeho rodiny. Bude se tedy jednat o rozhodnutí správce daně o změně výše daňové povinnosti, realizované např. vydáním dodatečného platebního výměru po provedené daňové kontrole podle § 46 odst. 7 daňového řádu, po podání dodatečného daňového přiznání (§ 41 daňového řádu) nebo o postup správce daně podle § 64 daňového řádu (daňové přeplatky). Snížení daňové povinnosti se pak - minimálně účetně - projevuje zlepšením ekonomické situace poplatníka (jeho rodiny), naopak zvýšení daňové povinnosti (dodatečné vyměření daně) jejím zhoršením. Potud nečiní podle názoru Nejvyššího správního soudu interpretace citovaného ustanovení větší potíže.

Jak již ovšem bylo naznačeno, uvedená rozhodnutí správce daně se sice do faktické ekonomické situace poplatníka mohou promítnout - ve formě vrácení daňového přeplatku, resp. uhrazením dodatečně vyměřené daně, tedy skutečným přesunem finančních prostředků z majetkové sféry poplatníka do státního rozpočtu nebo naopak, k takovému přesunu však nemusí dojít vždy. Přeplatek na dani může správce daně užít např.

na úhradu nedoplatku u jiné daně nebo jako zálohu na dosud nesplatnou daňovou povinnost na dani z příjmů (§ 64 odst. 2 daňového řádu), poplatník může vyslovit nesouhlas s doměřenou daní a tato bude k jeho oprávněmu prostředku opět „snížena“ apod. V takových případech bude mít rozhodování správce daně dopad do majetkové sféry poplatníka „účetně“, fakticky se však v této buď neprojeví vůbec, nebo se sice projeví, ale v jiném rozsahu než onom účetním (část přeplatku bude např. užita jako záloha na dosud nesplatnou daňovou povinnost a část vrácena).

Nejvyšší správní soud je proto toho názoru, že zjištěné „zaúčtování“ snížení (zvýšení) daně z příjmů ve smyslu § 5 odst. 2 ZSSP je nutno chápat pouze jako informaci o tom, že majetkové poměry žadatele o dávku mohly dostat v důsledku rozhodovací činnosti nebo postupu správce daně určitých změn. Datum „zaúčtování“ pak bude rozhodné pro určení, zda snížení nebo zvýšení daňové povinnosti spadá do období, za které se rozhodný příjem zjišťuje. Samotná existence rozhodnutí či postupu správce daně však ještě nemusí nutně rozhodnutí o nároku na dávku ovlivnit, neboť změny v majetkových poměrech nevyvolává nezbytně, resp. může je vyvolat v odlišné míře než oné „zaúčtované“. Bude tak na orgánu rozhodujícím o nároku na dávku státní sociální podpory, aby dalším dokazováním ověřil, zda skutečně vznikl nárok na daňový přeplatek či povinnost uhradit dodatečně vyměřenou daň či nikoli a pokud ano, v jaké výši. Pouze v těchto případech se rozhodnutí nebo jiný postup správce daně fakticky projeví v majetkové sféře žadatele a může mít tudíž vliv na rozhodnutí o nároku na dávku. Opačný výklad by podle názoru Nejvyššího správního soudu odporoval smyslu a účelu zákona o státní sociální podpoře.

Z výše uvedeného je zřejmé, že Krajský soud v Českých Budějovicích rozhodl zcela správně, pokud rozhodnutí žalovaného zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení. V projednávaném případě totiž na základě „zaúčtování“ fakticky k žádnému přesunu finančních prostředků nedošlo a koneckonců ani účetně nešlo o - obrazně řečeno - přesun od nuly k + 6,6 milionů Kč, nýbrž od - 6,6 milionů k nule.

Pokud jde o tvrzenou nepřezkoumatelnost napadeného rozsudku z toho důvodu, že krajský soud „nijak neozřejmil, v čem měl spočívat rozpor rozhodnutí stěžovatele s § 5 odst. 2 ZSSP“, nelze této námitce přisvědčit. Z odůvodnění krajského soudu je zcela zřejmé, jakou úvahou se při svém rozhodování řídil, přitom tato plně koresponduje s názorem vyjádřeným v předchozích odstavcích tohoto rozsudku. Stěžovateli lze přisvědčit pouze v tom, že krajský soud měl zrušit jeho rozhodnutí pro nezákonnost, tedy vadu aplikace práva, nikoli pro vady řízení. Uvedené však nic nemění na správnosti rozhodnutí krajského soudu jako takového, resp. oprávněnosti důvodů, na nichž je postaveno.

Ze všech uvedených důvodů dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že rozsudek Krajského soudu v Českých Budějovicích netrpí vadou podle § 103 odst. 1 písm. a) ani d) s. ř. s. a kasační stížnost proto jako nedůvodnou podle ust. § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl.

Stěžovatel neměl ve věci úspěch, nemá proto právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti ze zákona (§ 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s.). Žalobce naopak měl v řízení před Nejvyšším správním soudem plný úspěch, a proto má právo na náhradu nákladů, které v průběhu řízení důvodně vynaložil. V daném případě vznikly žalobci

náklady na právní zastoupení advokátem. Nejvyšší správní soud proto rozhodl tak, že žalovaný je povinen zaplatit žalobci náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti ve výši 4200 Kč [§ 11 odst. 1 písm. a) a d) ve spojení s § 9 odst. 3 písm. f) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif)], a náhradu hotových výdajů podle § 13 odst. 3 advokátního tarifu ve výši 600 Kč, celkem 4800 Kč k rukám právního zástupce žalobce, a to do tří dnů od právní moci tohoto rozsudku.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 2. dubna 2008

JUDr. Jaroslav Vlašín
předseda senátu